

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА

NO. 33 (3489)

ЧАЦВЕР, 1 ВЕРАСНЯ, 2016

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Мелодыі кранаюць душу
Стар. 2

Грані майстэрства Іны Булгакавай
У тэатральных касцюмах, у савецкі час створаных па яе эскізах, выступалі артысты піцерскага Мюзік-хола, Маскоўскага балета на лёдзе, Беларускага тэатра оперы і балета, самыя зорныя музычныя калектывы Беларусі
Стар. 3

Творчасць уражвае святлом і лёгкасцю
Беларуска атрымала ўзнагароду з рук нашчадка Сальвадора Далі
Стар. 4

ТРАДЫЦЫ

І бабуля, і сяброўка

У мінскім Тэатры фальклору “Матуліна хата” выступаюць артысты розных пакаленняў. Ёсць у ім і сямейная дынастыя: спявачка Кацярына Пяршлевіч ды яе ўнучка-танцорка Таццяна.

Кацярына Мядзведская

Нездарма ў народзе кажуць: унукаў любяць больш чым дзяцей. А псіхологі пацвярджаюць: малыя хутчэй дзеляцца сакрэтамі і планамі з бабулямі і дзядулямі, чым з бацькамі. І тое зразумела: шмат часу яны бавяць разам. Так было і ў мяне: бабуля вадзіла на гурткі — малявання ды танцаў, потым у басейн. На школьных канікулах заўсёды гасцявала ў яе: памятаю, як разам вышывалі, яна вучыла мяне вязаць, пячы булачкі ды ватрушкі... Пэўна, кожны з нас, успамінаючы дзяцінства, згадае шмат гісторый, звязаных з самымі дарагімі сэрцу людзьмі.

Вось і Таццяна Гаўрыкава, навучэнка Беларускай дзяржаўнай харэаграфічнай гімназіі-каледжа, шмат добрых слоў гаворыць пра сваю бабулю, Кацярыну Іванаўну Пяршлевіч. І па тым, як яна глядзіць на яе, усміхаецца, бачна: не падманвае — сапраўды паміж дзяўчынай і жанчынай існуе не толькі крэўная, але і духоўная павязь. А лучыць іх, між тым, яшчэ і агульнае захапленне — беларускай песняй ды танцамі. Абедаць-ве яны ўдзельнічаць у пастаноўках мінскага Тэатра фальклору “Матуліна хата”. Кацярына Іванаўна спявае, Таццяна — падпявае ёй, а яшчэ выдатна танцуе. Дзяўчына казала, што менавіта бабуля ўпершыню адвляла яе на танцы, у дзіцячы ансамбль народных танцаў “Зорачка”. Пасля Таня паступіла ў харэаграфічны каледж,

Выступленні Тэатру фальклору “Матуліна хата” заўсёды відовішчныя і запамінальныя

сёлета ж паспяхова здала іспыты і стала студэнткай Мінскага дзяржаўнага каледжа мастацтваў. “З творчасцю я ўжо не расстануся, — прызнаецца Таня. — Яна для мяне — як хвароба. З задавальненнем удзельнічаю ў пастаноўках тэатра “Матуліна хата”, куды прыйшла ўслед за бабуляй. Падабаецца выступаць у розных рэгіёнах Беларусі”.

“Вось Таня з Кацярынай Іванаўнай у Тураве, Баранавічах, Буда-Кашалёве,

гэта — у Жыткавічах, а тут — каля мінскай дзіцячай бібліятэкі імя Янкі Купалы”, — перагортвае фотаздымкі з выступленняў мастацкі кіраўнік тэатра “Матуліна хата”, вядомы знаўца народнай харэаграфіі Мікола Котаў. Ён разам са сваімі артысткамі завітаў у рэдакцыю “ГР”. “Мы дорым радысьць, даем пазітыўны зарад энергіі людзям, і, канешне ж, нясем беларускасьць”, — кажа Мікола Конанавіч. Часта выступае Тэатр фальклору ў школах, пар-

ках, бальніцах, дамах састарэлых... “У асноўным спяваем беларускія народныя песні. Калі праводзім вулічныя выступленні, усе яны тэатралізаваныя. Ёсць у нас конік, бычок, мядзведзік, раставія лялькі. Ставім і абрадавыя дзеянні. У летнюю пару папулярныя праграмы “Беларускае вяселле”, “Запрашаем на кірмаш”. І разам з намі гуляе ўся зала. Бо гэта ж, услухайцеся, — “вяселле”: ад слова “весела”, “вясёлы”. → **Стар. 2**

ВЕСТКІ

У школу — з абноўкамі

Кацярына Аляксандрава

Чарговы этап акцыі “Прафсаюзы — дзецям” стартваў у Беларусі

Прафсаюзныя арганізацыі напярэдадні 1 верасня аказалі дапамогу сем’ям і сацыяльным установам па падрыхтоўцы школьнікаў да новага навучальнага года. Закуплялі школьныя прыналежнасці, канцылярскія тавары, адзенне і абутак. Неабходныя рэчы перадавалі дзецям са шматдзетных і малазабяспечаных сем’яў, дзецям-інвалідам, дзецям-сіротам. Асаблівая ўвага пры гэтым надавалася першакласнікам.

Матэрыяльную і фінансавую дапамогу атрымалі падшэфныя дзіцячыя сацыяльныя прытулкі, школы-інтэрнаты, дамы сямейнага тыпу. Так, Уздзенскае аб’яднанне прафсаюзаў набыло ранцы і канцтавары для хлопчыкаў і дзяўчынак з сем’яў, дзе выхоўваюцца пяць і больш дзяцей. Прафсаюз Рэчыцкага райжылкамгаса ўручыў партфелі са школьнымі прыналежнасцямі супрацоўнікам, чыя дзеці пайшлі сёлета ў першы клас. А Гродзенскі аблкамтэт прафсаюза банкаўскіх работнікаў набыў для выхаванцаў Іўеўскага раённага сацыяльна-педагагічнага цэнтру спартыўныя касцюмы і абутак.

Прафсаюзныя арганізацыі Камянецкага раёна правялі дабрачынныя акцыі “У школу з добрым сэрцам” і “Збяры дзіця ў школу”. Каб прыцягнуць да дабрачыннасці больш людзей, валанцёры выходзілі да гандлёвых цэнтраў і школьных кірмашоў, дзе прапанавалі ўсім наведнікам дапамагчы малазабяспечаным дзецям падрыхтавацца да школы. Кожны жадаючы мог набыць школьныя прыналежнасці і пакласці іх у спецыяльныя скрыні.

ВАНДРОЎКІ

З беларускіх страў складаецца карта

У Беларусі з поспехам прайшлі гастронамічныя экспедыцыі

Аліна Немагай

У верасні будзе прадстаўлена Гастронамічная карта “Баржомі”, у якую ўвойдуць усе культурныя прадукты краіны — ад бульбы і малака да мяса, ягад і садавіны. На працягу лета стваральнікі карты ездзілі па краіне і даследавалі лепшыя беларускія прадукты, каб зрабіць іх знакамітымі на ўсё свет. Пад час апошняй, шостага па ліку экспедыцыі вандроўнікі вывучалі беларускую бульбу, а такса-

ма грыбы вешанкі.

Праект Гастронамічныя экспедыцыі “Баржомі” стартваў 2 месяцы таму. За гэты час было даследавана 6 рэгіёнаў Беларусі ды “адкрыта” больш за 15 прадуктаў. Удзельнікі экспедыцыі вывучалі як прызнаныя айчыныя брэндзі — накіштат беларускага мяса, малака і сыроў, так і даволі незвычайныя — бараніну, спецыі, травы.

У гастронамічную карту трапяць усе культурныя прадукты. Як адзна-

чаюць арганізатары праекта, у карты ёсць усе шанцы ператварыцца ў гастронамічны даведнік па краіне.

Невыпадкова ў фінальнай часцы праекта праходзіла дэгустацыя самага культурнага беларускага прадукта — бульбы. Удзельнікі экспедыцыі адправіліся на аграпрадпрыемства “Васілішкі”, што на Гродзеншчыне. Там на 150 га вырошчваюць бульбу 8 розных сартоў — ад “Маніфеста” да “Рагнеды”. Былі таксама “адкрыты” грыбы вешанкі з адной з самых буй-

ных у краіне грыбных ферм — “Экагрыбы”. У гаспадарцы вырошчваюць вешанкі, якія пастаўляюцца па ўсёй краіне, а таксама за мяжу. Прычым ураджай збіраюць штодзень — у месяц выходзіць больш за 6 тон грыбоў.

Фінальнай кропкай гастронамічных экспедыцыі стала сядзіба “Лябёдка”, дзе прайшоў кулінарны

У кожным рэгіёне — свае прысмакі

майстар-клас. Гаспадыня сядзібы Ядвіга Шырокая здзіўляла вандроўнікаў разнастайнымі стравамі з бульбы і грыбоў.

СВЯТА

Мелодыі кранаюць душу

Даўгаўпільскія “Ластаўкі” на працягу 15 год дзеляцца з гледачамі пазітыўным бачаннем свету, аптымізмам і любоўю

Напрыканцы ліпеня ва ўтульнай зале Цэнтра культуры Даўгаўпільскага краю “Vārpa” трыя “Ластаўкі” беларускага культурна-асветніцкага таварыства “Уздым” адзначыла сваё 15-годдзе.

Вечарына прайшла ў прыемнай атмасферы, пры поўнай зале. Мерапрыемства падрыхтавала таварыства “Уздым”, вядучай была яго старшыня Людміла Сінякова. Пад час канцэрта гледачам была прадстаўлена і зробленая Марытай Кавалеўскай фотапрэзентацыя пра творчы шлях калектыву-юбіляра. Утварыўшыся ў 2001 годзе пры беларускай суполцы, “Ластаўкі” шмат гадоў знаёмяць жыхароў Латвіі з беларускай культурай. Душэўным і эмацыйным выкананнем песень кранаюць сэрцы слухачоў.

Першае выступленне “Ластавак” было на фестывалі “Браслаўскія зарніцы”: спявалі аднайменную песню на верш С. Валодзькі і музыку А. Рудзя. Гэтая ж кампазіцыя стала потым гімнам фестывалю і на доўга ўвайшла ў рэпертуар трыя. Пасля “Ластаўкі” штогод з канцэртамі гастралівалі па ўсёй Латвіі, часта бывалі ў Беларусі ды Літве. Калектыву прымаў удзел у фестывалі “Славянскі базар у Віцебску”, у II Фэсце мастацтваў беларусаў свету ў Мінску, у шматлікіх народных святах у Палацку, Глыбокім, Паставах, Дуброўне, Мёрах, Пераброддзі... Добра ведаюць трыя ў Латвіі: “Ластаўкі” — заўсёднікі фэстаў “Dziesmu svētki” ў Рызе, “Latgales vainags” у Індры, “Folkloras festivāls” у Рэзэзнэ, “Sudrabas zvani” ў Даўгаўпільсе ды іншых.

З сольнымі канцэртамі выступаў гурт у Вільнюсе, Вісагінасе, Ліепай, Валміеры, Рэзэзнэ. Спявалі артыстыкі на адной сцэне з маскоўскім ансамблем песні і танца кубанскіх казакаў, Львом Лешчанкам, Іосіфам Кабзоном. Калектыву прымаў удзел у аўтарскім канцэрце Ігара Лучанка ў Рызе. Увогуле выступленні у трыя было так шмат, што ўсім не пералічыць. А ў 2009 годзе калектыву прэзентаваў дыск “Радасць у сэрцы зноў”.

Хто ж яны такія, гэтыя галасістыя

Галасістыя птушкі — Наталля Зубкова, Таццяна Піменава і Вера Талерка

птушкі? У розны час у трыя спявалі Алена Гедзюн, Вольга Краліка, Інга Цірша, Юлія Хмяльніцка... Цяпер “Ластаўкі” — гэта Наталля Зубкова, Вера Талерка і Таццяна Піменава. Мастацкі кіраўнік ад часу стварэння гурта — Таццяна Піменава.

У праграму юбілейнага канцэрта ўвайшлі беларускія народныя песні, а таксама беларускіх аўтараў. Прагучалі і песні на вершы сябра таварыства “Уздым”, члена Саюза пісьменнікаў Беларусі Станіслава Валодзькі, музыку да якіх напісала Таццяна Піменава. У заключнай частцы спявачкі выканалі песні на розных мовах свету.

Парадавала гледачоў салістка трыя Вера Талерка, якая выканала новыя песні на вершы С. Валодзькі і музыку Т. Піменавай “Астравок Беларусі”, прысвечаную беларускаму консульству ў Даўгаўпільсе, і “Ракуцёўскае лета” — да 125-годдзя беларускага паэта Максіма Багдановіча.

Дарэчы, Вера нядаўна закончыла музычную акадэмію ў Вільнюсе і сёлета падпісала кантракт з Нацыянальным оперным тэатрам у г. Осла (Нарвегія). Аднак з трыя сыходзіць не збіраецца. Аб'явае, што па магчымасці будзе і далей спяваць разам з сяброўкамі.

Яшчэ адна вакалістка “Ластавак”, Наталля Зубкова, працуе настаўніцай музыкі ў дзіцячым садку. Урокі музыкі выкладае і Таццяна Піменава ў школе Даўгаўпільска. Таленавітая паэтка і кампазітар, яна шчодро дзеліцца са сваімі гледачамі незвычайным бачаннем свету, аптымізмам і любоўю. Яе песні “Оптимистическая”, “У летнім Даўгаўпільсе” назаўжды запамінаюцца ўсім, хто хоць аднойчы іх пачуў.

На юбілейным канцэрце віншавалі “Ластавак” сябры: танцавальны калектыв “Лянок” (кір. Вера Сухарава), гурт народнай песні “Купалінка” (кір. Вячаслаў Пятроў). Консул Генеральнага консульства

Беларусі ў Даўгаўпільсе Дзмітрый Канстанцінаў зачытаў віншавальны ліст ад Пасла Беларусі ў Латвіі Марыі Даўгаполавай і ўручыў граматы ад Генеральнага консульства. У той дзень “Ластаўкі” атрымалі шмат віншаванняў і кветак, памятных сувеніры ад таварыства “Уздым”. Расчуленыя і задаволеныя гледачы ўзнагародзілі артыстак апладысмантамі.

За значную дапамогу ў правядзенні свята выказваем словы падзякі Даўгаўпільскай гарадской думе, Даўгаўпільскай краёвай думе і кіраўніцтву Цэнтра культуры Даўгаўпільскага краю “Vārpa”. Удзячныя мы фірме “Dāvanu fabrika” за дызайнерскую працу, фірме “Demra” за друкарскія паслугі, радыё “Alise+” і газеце “Сейчас” за інфармацыйную падтрымку.

Мікола Паўловіч, сябра таварыства “Уздым”, г. Даўгаўпільс

ВЕСТКІ

Лепшы падарунак

Карына Мірановіч

Беларускія кнігі папоўнілі фонды Бібліятэкі кангрэса ЗША

Дырэктар Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі Раман Матульскі перадаў лепшыя беларускія кнігі — лаўрэаты нацыянальных і міжнародных кніжных конкурсаў у Бібліятэку кангрэса ЗША.

У сваім выступленні Раман Матульскі адзначыў, што наўнасьць у Бібліятэцы кангрэса ЗША беларускіх выданняў, якія змяшчаюць аб'ектыўную інфармацыю пра Беларусь, будзе садзейнічаць распаўсюджванню ведаў аб краіне сярод амерыканцаў, што, безумоўна, паспрыяе паляпшэнню ўзаемаразумення паміж народамі абедзвюх краін.

Кіраўнік еўрапейскага дэпартамента Бібліятэкі кангрэса ЗША Джорджэт Дорн з падзякай прыняла перададзеныя кнігі ды адзначыла важнасць і своечасовасць такой ініцыятывы.

Перадача кніг Бібліятэцы кангрэса ЗША з'яўляецца першым мерапрыемствам праекта “Беларусь сёння”. Па ўмовах праекта Беларусь штогод будзе перадаваць пяці найбуйнейшым бібліятэкам свету каліста лепшых кніг айчынных выданняў, якія адлюстроўваюць сацыяльна-эканамічнае і палітычнае жыццё краіны, яе гісторыю і культуру. У збор увайдучь лепшыя літаратурна-мастацкія, навуковыя, навукова-папулярныя выданні, энцыклапедыі, даведнікі і фотаальбомы.

Як паведамілі ў Міністэрстве культуры Беларусі, першапачаткова Бібліятэцы кангрэса ЗША перададзена невялікая колькасць кніг. Сярод іншых — зборнік “Спадчына Беларусі. Скарбы”. Плануецца, што ў хуткім часе будуць дастаўлены іншыя беларускія выданні апошніх гадоў, удастоеныя ўзнагарод на розных конкурсах.

Сёлета ж па сто кніг з Беларусі будуць таксама перададзены найбуйнейшым бібліятэкам Расіі, Украіны, Польшчы і Германіі. Сярод выданняў — энцыклапедыі, даведнікі, выданні па мастацтве, мовазнаўстве, фотаальбомы. Усе кнігі распавядаюць пра гісторыю, традыцыі, культуру і прыроду краіны.

ТРАДЫЦЫ

І бабуля, і сяброўка

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Некалькі песень праспявала Кацярына Іванаўна і ў рэдакцыі. І ўсе яны былі з родных для яе мясцін Гомельшчыны. А родам спявачка з вёскі Бераставец, што ў Кармянскім раёне. Кажы, што з песняй вырасла: спявалі і маці, і бацька, і бабуля. Памятае, як у вёсцы ладзілі святы, провады, вяселлі. Асабліва запала ў душу абрадавае хрышчэнне. “Клуба яшчэ не было, дык дзяўчаты на Каляды здымалі хатку і цэлы тыдзень кружылі-танцавалі. Нават танец так і называўся “Закружыны”, а яшчэ былі “Адкружыны”. Пасля Кацярына Іванаўна вучылася ў Мазырскім вучылішчы будаўнікоў, удзельнічала ў школьнай і студэнцкай самадзейнасці. Ад Мінскага Дома культуры прафтэхдукацыі ўдзельнічала ў конкурсе “Шукаем таленты” і заняла адно з прызавых месцаў сярод вакалістаў. Пасля вучы-

лася ў Мінскім вучылішчы імя Глінкі на аддзяленні харавога дырыжыравання. Працавала выхавальніцай у дзіцячым садку і кіравала там вакальным гуртком, пасля — на вядомай кандытарскай фабрыцы “Камунарка”. Там яна была салісткай у вакальным ансамблі “Алькор”. Выйшаўшы на пенсію, “прыжылася” ў “Матулінай хаце”.

Калектыву Тэатра фальклору невялікі: чалавек 12. Аднак усе — улюбёныя ў творчасць, народную культуру. Як пра родных дзяцей расказваў пра сваіх артыстаў Мікола Котаў: “Ёсць у нас танцор і спявак Рыгор Кляйко, які жыцця не ўяўляе без мастацкай самадзейнасці, і таленавітая гарманістка Ніна Мароз, і выдатная чытальніца ды вышывальшчыца Зоя Швец, і Мікола Басаў, які батлейкай зачароўвае і дзяцей, і дарослых. А наш канцэртмайстар Аляксандр Драніч ездзіць

да нас ажно з Капыля. Усе ўдзельнікі — неверагодна таленавітыя, адораныя ад прыроды людзі”.

Ёсць у “Матулінай хаты” і свой адрас: Мінск, вуліца Напалеона Орды, 47А. Там — невялікі пакой у Сацыяльным цэнтры Маскоўскага раёна. Гэты куточак сапраўды зрабілі падобным на матуліну хату. Ёсць у ім вышываныя ручнікі, тканыя поцілкі, абрусы, а таксама збанкі, гаршчкі, чыгункі... Цікава разглядаць і стэнд з фотаздымкамі бацькоў, дзяцей, унукаў выступоўцаў. І ўсё гэта для таго, каб артысты адчувалі сябе ўтульна: як у роднай хаце.

Кацярына Іванаўна расказвае: “Пасля рэпетыцый мы часта застаемся ў покойчыку: п’ем чай з варэннем, мёдам, печывам — тым, што прыносім з дому, каб пачаставаць адзін аднаго. Спяваем свае любімыя песні, звычайна — з тых рэгіёнаў, дзе нарадзіліся. Вельмі ў

Спявачка Кацярына Пяршлевіч і яе ўнучка Таццяна

нас душэўна, камфортна. Заходзьце: мы заўсёды рады гасцям!”

На гэтых словах субяседніцы нечакана расхваляваўся Мікола Конанавіч: “Разумеецца, у тым сэнс “Матулінай хаты”: не даваць людзям забыць і згубіць родную песню. І тыя перажыванні, што яна ў сабе нясе. А час такі становіцца імклівы, хуткі. І пачуцці — нейкія павярхоўныя, не-

натуральныя...” Успомніў Мікола Котаў і сваё дзяцінства, не было яно лёгкім: на фронце загінуў бацька... “Прыходзілі да нас у дом у Рэчыцы ўдовы, разам з маці спявалі беларускія народныя песні, а ў ваках, бачыў, слёзы. І я ўсё думаў: як так можна, каб спяваць і плакаць адначасова... А ў песнях тых былі і боль, і душа, і надзея на лепшае”.

ТВОРЧАСЦЬ

Грані майстэрства Іны Булгакавай

У тэатральных касцюмах, у савецкі час створаных па яе эскізах, выступалі артысты піцерскага Мюзік-хола, Маскоўскага балета на лёдзе, Беларускага тэатра оперы і балета, самыя зорныя музычныя калектывы Беларусі

Іна Ганчаровіч

Сёлета прайшла персанальная выстава Іны Булгакавай, прысвечаная сцэнічным касцюмам. Яе імя ведаюць многія, гэта, можна сказаць, знакавы персанаж айчыннай моды. Нягледзячы на канкурэнцыю, Іна Барысаўна здолела захаваць у стракатым свеце сучаснай моды свой почырк, стыль. Між тым раскрыць усе яе таленты гэтак жа складана, як і адлюстраваць грані яе майстэрства. Мяркуюць самі. Яна — вядомы мастак тэатральнага касцюма. Вядомы дызайнер сучаснай моды. Да таго ж і выдатны жывапісец. І — цікавы суразмоўца: з ёй гадзінамі можна гаварыць пра моду, гісторыю, з ёю звязаныя, ды пра сусветна вядомых асобаў, з якімі ёй давалося працаваць.

Яна — з сямейнай дынастыі мастакоў. Нарадзілася ў Маскве, марыла быць у кіно, але не як акторка — як мастачка: “Я два гады правучылася ў ВПКУ, на аддзяленні мультыплікацыі, ды мне тое неяк не спадабалася... А перавесціся на аддзяленне мастацкага кіно было практычна немагчыма. Таму паступіла ў Маскоўскі тэкстыльны інстытут: ён называўся Маскоўскай тэкстыльнай акадэміяй імя Касыгіна. І мадэльерам, можна сказаць, стала выпадкова”. Тэмай яе дыпломнай працы быў касцюм Мальчыша-Кібальчыша, гэткага вядомага савецкага дзіцячага супергероя. А манекеншчыцай стала Рэгіна Збарская, прыгажуня з трагічным лёсам: калісьці французскі часопіс ParisMatch назваў яе “галоўнай зброяй Крамля”. Калекцыю адзення заўважылі ды адразу павезлі на выставу ў Канаду. А тым часам Іне прапанавалі працу ў Маскве: у агульнасаюзным ДOME мадэляў. Але першым крокам да сапраўднага поспеху Іна Барысаўна лічыць перамо-

гу на 1-м Міжнародным фестывалі моды ў Маскве, у 1967-м. Тады калекцыя юнай мадэльеркі паводле фальклорных матываў была прызнана лепшаю. Ёй прысудзілі спецыяльны прыз і медаль, які ўручыла Іне сама Ніна Рычы, французская мадэльерка італьянскага паходжання.

Яшчэ адным крокам да поспеху стала каханне: “З маім будучым мужам мы разам вучыліся ў акадэміі. Пасля заканчэння вучобы ён быў размеркаваны ў Мінск”. У 1969-м і яна, кінуўшы ўсё ў Маскве, прыехала да яго. Вось так яны і пачалі адраджаць індустрыю моды ў Беларусі. Праз два гады ў Мінску быў адкрыты Дом мод: Уладзімір Булгакаў стаў галоўным мастацкім кіраўніком. А яго жонка ўзначаліла групу перспектыўнага мадэлявання. Валодаючы добрым густам і вялікім жаданнем, пачалі ствараць імідж беларускіх жанчын. Улічваючы ўсе еўрапейскія модныя тэндэнцыі, распрацоўвалі яны лякалы на тэхналогію, каларовую гаму — і рассылалі ўсё гэта па швейных прадпрыемствах. Дарэчы, у 70-я прамысловасць Беларусі, паводле ацэнак спецыялістаў, працавала даволі такі стыль. А беларускі, прызнавалі мужчыны з суседніх саюзных рэспублік, заўсёды мелі свой стыль і кураж! Прэса пісала пра гэту дызайнерскую пару, што яны “адкрылі Парыж” для айчыннай моды. Пазней нарадзілася ідэя: стварыць у Мінску Тэатр моды — першы ў СССР. Стаўшы яго мастацкім кіраўніком, Іна Барысаўна натхняла сваім энтузіязмам і манекеншчыц, і рэжысёраў, і візажыстаў з балетмайстрамі.

У Іны Барысаўны мноства розных узнагарод. Мадэлі яе адзення выстаўляліся ў Італіі, Іспаніі, Францыі, Германіі, Канадзе, Японіі. У тэатральных касцюмах, створаных па яе эскізах, выступалі артысты

АРТУР ПРУПАС

Іна Булгакава з мужам і дачкою

піцерскага Мюзік-хола, Маскоўскага балета на лёдзе, Беларускага тэатра оперы і балета, а таксама самыя зорныя музычныя калектывы Беларусі. Яна ж, нягледзячы на пільную ўвагу прэсы, на новыя калекцыі, прызнаныя лепшымі па дызайне, арыгінальнасці, дасканаласці, усё ж асабліваю прыхільнасць заўсёды мела да фальклорных традыцый: “Фольк — мой любімы стыль. Нацыянальны беларускі строй з яго векавымі традыцыямі — гэта невычэрпная крыніца натхнення. І не важна, што я прыехала з Расіі. Для мяне заўсёды была цікавая бела-

руская культура, і я, падаецца мне, спазнала яе цалкам. Як свае пяць пальцаў. Аб’ездзіла ўсю Беларусь. Вывучыла гісторыю Беларусі, беларускага касцюма: “прапусціла” ўсё гэта праз сваю галаву і свае рукі. І скажу як ёсць: беларускі народны касцюм не проста прыгожы — ён цудоўны! Гэта, па сутнасці, еўрапейскі гарнітур. У адрозненне ад рускага нацыянальнага жаночага касцюма, які адлюстроўвае ідэю мацярынства (ён заўсёды аб’ёмны, шырокі...), беларускі строй развіваўся пад уплывам Захаду. Ён, прыгледзьцеся, заўсёды да талі:

як і заходнееўрапейскі. У ім ёсць камізэлька, гэтакі еўрапейскі гарсэт, і шмат-шмат спадніц. У яго ўкладзена іншая ідэя: жанчына павінна быць роўнаю мужчыне, моцна стаяць на нагах, быць гаспадыняю дома”.

Яшчэ некалькі гадоў таму, заўважае Іна Барысаўна, беларускі традыцыйны касцюм фактычна быў выцеснены з жыцця (ці то ў музеі, ці то на сцэну), і яго месца заняў абсалютна безаблічны імпортны шырспахжыў. Сёння ж цікавасць да беларускай нацыянальнай вопраткі ў Беларусі становіцца ўсё больш прыкметнай. А маладыя дызайнеры паспяхова асвойваюць айчынную культурную спадчыну. І гэта, лічыць яна, правільна. Іна Булгакава ўпэўнена, што ў нацыянальнай вопратцы беларуская моладзь будзе мець больш шанцаў заявіць пра сябе, чым у нейкіх “усярэдненых”, адасобленых ад нацыянальных традыцый рэчах.

Персанальная выстава Іны Булгакавай, што праходзіла ў Мінску, прысвечалася юбілею майстра. І зроблена была па яе праекце. “Хацела адлюстраваць самыя яркія падзеі майго жыцця, самыя неўзабыўныя сустрэчы, — патлумачыла мне Іна Барысаўна. — А мне ў гэтым плане, можна сказаць, вельмі пашанцавала. Я працавала з вялікімі людзьмі. З Сямёнам Аляксеевічам Штэйнам, галоўным рэжысёрам Вялікага тэатра оперы і балета Беларусі, з Тэатрам мод П’ера Кардэна, з беларускімі зорнымі калектывамі: “Песняры”, “Верась”, Народны аркестр Беларусі імя Іосіфа Жыновіча, з Нацыянальным акадэмічным народным хорам Беларусі імя Генадзя Цітовіча ды іншымі. Я абсалютна шчаслівы чалавек. Азіраючыся назад, нічога не хацела б мяняць у сваім лёсе. І, нягледзячы на 75 гадоў, адчуваю сябе па-ранейшаму маладой і поўнай творчых сіл і планаў”.

ПОВЯЗЬ ЧАСОЎ

Шляхамі Песняра

Выстава “Над Іматрай”, прысвечаная візіту народнага паэта Беларусі Янкі Купалы ў Фінляндыю, адкрылася ў будынку беларускага пасольства ў Фінляндыі

Адкрыццё экспазіцыі праходзіла пад час прэзентацыі кнігі “Беларусь — Фінляндыя: у гадзіне палёту”, аўтар якой Уладзімір Дражын, Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Рэспублікі Беларусь у Літоўскай Рэспубліцы і Фінляндскай Рэспубліцы (па сумяшчальніцтве) у 2006—2014 гадах. У якасці прыгожага завяршальнага акорда для свайёй кнігі-фотаальбома беларускі дыпламат абраў верш “Над Іматрай”.

Як патлумачылі супрацоўнікі Дзяржаўнага літаратурнага музея Янкі Купалы, на стварэнне гэтага верша Янку Купалу натхніла паездка ў Фінляндыю, якую паэт здзейсніў у 1910 годзе.

Літаратурна-дакументальная

Від на вадаспад у пачатку ХХ ст.

выстава “Над Іматрай” — гэты цікавы аповед пра малавядомую старонку з жыцця і творчасці Янкі Купалы: вандроўку па Фінляндыі. Спадарожнічалі паэту выдатныя дзеячы нацыянальнага адраджэння Браніслаў Эпімах-Шыпіла і Антон Грыневіч. Першымі пра маршрут падарожжа даведаліся са старонак любімай газеты сучаснікі Янкі Купалы — чытачы “Нашай Нівы”. Нататкі “З

Так выглядае Іматра сёння

Фінляндыі” праз гады захоўваюць захапленне паэта і яго сяброў мясцовымі ладам жыцця і характам краявідаў. Пра асобу і творчасць Янкі Купалы наведнікі імпрэзы даведаліся з мультымедыйнай прэзентацыі, створанай на аснове фондавых калекцый музея. Пад час грамадска-культурнай акцыі “Чытаем Купалу разам” прадстаўнікі дыпламатычнага корпусу, акрэдытаванага ў Фінляндыі,

і беларускай дыяспары з горада Хельсінкі прачыталі цудоўныя ўзоры купалавай лірыкі кахання. Канешне ж, першым творам акцыі стаў верш пра вадаспад Іматра, што на рацэ Вуокса — тая маляўнічая мясціна ўзрушыла і натхніла Янку Купалу. Верш “Над Іматрай” прагучаў як на мове арыгіналу, па-беларуску, так і ў перакладзе на фінскую мову, які зрабіў Тойво Тупін.

ВЕСТКІ

Паглыбіцца ў эпоху

На месцы родавога маёнтка мастака і кампазітара Напалеона Орды пабудуюць дом-музей

Дом ва ўрочышчы Чырвоны Двор, што ў Іванаўскім раёне Брэсцкай вобласці, будзе хутка адноўлены ў яго першапачатковым выглядзе. На гістарычным падмурку ўжо ўсталявалі драўляны зруб, з’явіўся над ім і гонтавы дах. Цагляныя рэшткі сядзібнага дома сям’і Напалеона Орды былі выяўлены ў 2004 годзе пад час археалагічных раскопак. Яго дакладнае месцазнаходжанне спецыялісты вызначылі па інвентарным апісанні маёнтка ў архіўных дакументах.

Па словах навуковага супрацоўніка раённага музейнага комплексу Ларысы Дрычыл, хутка наведнікі дома-музея змогуць акунцаваць эпоху XIX стагоддзя. Можна будзе пабываць і ў працоўным кабінце Напалеона Орды, і ў святочнай зале, а таксама азнаёміцца з памешчыцкім ды сялянскім побытам таго часу.

ПРЫЗНАННЕ

Творчасць уражвае святлом і лёгкасцю

Беларуска атрымала ўзнагароду з рук нашчадка Сальвадора Далі

Ніна Шпакоўская

Выставы карцін беларускай мастачкі Святланы Ляўчук праходзілі ўжо ў Італіі, Англіі, Францыі, Амерыцы... Сёлета ж таленавітая зямлячка атрымала міжнародную ўзнагароду за ўнёсак у сучаснае мастацтва "Tierolo - Arte Milano" з рук Жазе Ван Роя Далі, нашчадка знакамітага Сальвадора Далі.

Святлана Ляўчук жыве і працуе ў Швецыі, у маляўнічым гарадку на беразе мора. Мы сустрэліся там не выпадкова, а на адкрыцці яе выставы. Аказалася, мастачка нарадзілася ў беларускім Жодзіне. Там і пачалася яе прафесійная кар'ера: атрымаўшы педагагічную адукацыю, Святлана выкладала дэкаратыўную кампазіцыю ў школе. Потым працавала мастаком-афарміцелем у Палацы культуры БелАЗа, графічным

дызайнерам у сталічных рэкламных агенцтвах...
"У Мінску жывапіс адышоў на другі план, — прызнаецца зямлячка. — А натхненне вярнулася ўжо тут, у Швецыі, дзе маляванне стала для мяне спосабам адпачыць пасля напружанага дня ў школе, дзе я вывучала шведскую мову". Святлана гаворыць гэта, стоячы перад зеленавакай дзяўчынай з кветкамі

і птушкамі ў валасах — "Ледзі Прыродай". У карцінах яе, заўважыла, шмат святла, дынамікі, свабодных штрыхоў, што ствараюцца як бы адным узмахам пэндзля. А ў інтэрнэце пішуць пра яе яшчэ як пра мастачку харызматычную і вытанчаную.

У Швецыі беларуска жыве больш за пяць гадоў. Сюды яе прывяло каханне. Амаль два гады таму Святлана распачала свой бізнес, займаецца распрацоўкай лагатыпаў і візуальнага профілю кампаній. Асвоіла і пакуль што новы для Беларусі кірунак — graphic recording, гэта — занатоўванне ў малюнках ходу мерапрыемства.

Святлана прызнаецца: нават не марыла адкрыць асабістую студыю, магчыма, зоркі на небе сталі ў пэўным парадку, пашанцавала. Дый у Швецыі шмат магчымасцяў творча развівацца. "Мяне застаюцца на запрашалі паўдзельнічаць у розных праектах. Так нарадзіліся і новыя карціны, і новыя задумы".

А ў планах Святланы Ляўчук — паехаць на поўдзень Францыі і выставіць свае працы разам з іншымі 60 лепшымі сучаснымі мастакамі свету. Менавіта шэсцьдзесят імянаў, уключаючы і беларуску Святлану Ляўчук, былі названы сёлета лепшымі ў галіне

сучаснага мастацтва ў міжнародным часопісе "ArtTour International". Дарэчы, гэтае прэстыжнае выданне штогод збірае творцаў з усяго свету, каб адзначыць іх дасягненні.
Нядаўна Святлана атрымала цікавую прапанову: прадставіць свае карціны ў Нью-Ёрскай галерэі. У планах таксама супрацоўніцтва

Святлана Ляўчук — мастачка з вытанчаным густам

з Ганконгам, дзе зацікавіліся магчымасцю выкарыстання матываў карцін Святланы ў якасці прынтаў для разнастайнай прадукцыі.

Ёсць у мастачкі цікавыя ідэі на конт творчых праектаў у Беларусі, але ў падрабязнасці яна пакуль вырасыла не ўдавацца. Пэўна, каб не сурочыць...

з Ганконгам, дзе зацікавіліся магчымасцю выкарыстання матываў карцін Святланы ў якасці прынтаў для разнастайнай прадукцыі.

Ёсць у мастачкі цікавыя ідэі на конт творчых праектаў у Беларусі, але ў падрабязнасці яна пакуль вырасыла не ўдавацца. Пэўна, каб не сурочыць...

ПРАЕКТЫ

Экскурсія ў мінулае

Зінаіда Комінская

У Белавежскай пушчы ствараецца Музей старажытнага чалавека

У паселішчах старажытнага чалавека ад эры мезаліту да ранняга сярэднявекі можна будзе ў хуткім часе пабываць у археалагічным музеі пад адкрытым небам, што ў Белавежскай пушчы. Там наведнікі змогуць не толькі пазнаёміцца з побытам і культурай плямёнаў, якія засялялі тэрыторыю сучаснай заходняй Беларусі, але і паспрабаваць развесці агонь спосабам трэння драўляных палачак, вырабіць прылады для палявання альбо выдзёўбці лодку пры дапамозе каменнай сякеры.

Ідэя стварэння музея з'явілася ў 2009 годзе. Менавіта тады, пад час падрыхтоўкі да святкавання 600-годдзя запаведнага рэжыму ў Белавежскай пушчы, супрацоўнікамі Інстытута гісторыі НАН Беларусі былі выяўлены археалагічныя аб'екты перыядаў ад мезаліту (IX-V стст. да н. э.) да ранняга сярэднявекі (XV ст. н. э.). Тыя знаходкі заахвоцілі навукоўцаў стварыць на тэрыторыі Нацыянальнага парка ўнікальны археалагічны музей.

Плануецца, што новая экспазіцыя зойме плошчу каля 14 га і будзе ўключаць 7 комплексаў розных эпох. Так, з ладам жыцця старажытных людзей наведнікі змогуць азнаёміцца на стаянцы эпохі мезаліту. У "чумах", пабудаваных у форме конусаў, будуць прадстаўлены шматлікія прылады для палявання. "Першыя" стрэльбы змогуць паспрабаваць вырабіць і ўсе жадаючыя. Пра часы неаліту таксама раскажуць рэканструяваныя дамы таго часу ды ахвярнік з рэшткамі ахвярапрынашэнняў. На стаянцы бронзавага веку прадэманструюць атрыбуты цырымоніі пакланення багам земляробства, рэчы з бронзы, а таксама тканяныя вырабы з воўны і раслінных валокнаў.

Турысты змогуць пабываць на гарадзішчы I тысячагоддзя да нашай эры, дзе размесціцца вялізны комплекс жылых і гаспадарчых пабудов. Зайсці на падворкі ганчара, каваля, хлебараба, дрэваапрацоўшчыка ці лозапляцельшчыка можна будзе ў славянскім паселішчы, што адлюструе побыт славян V-X стагоддзяў. Яшчэ — наведнікам прапануюць прысці па "паляўнічай сцэжцы", уздоўж якой будуць расстаўлены пасткі ды сеткі для лоўлі жывёл, выкапаны лоўчыя ямы.

Па задумцы аўтараў праекта, на тэрыторыі музея будуць праходзіць разнастайныя тэматычныя фестывалі, канферэнцыі па біялогіі, батаніцы, археалогіі, а таксама практычныя заняткі для школьнікаў і студэнтаў па археалогіі.

Будаўніцтва музея пад адкрытым небам у Белавежскай пушчы прадугледжана "Дзяржаўнай праграмай аховы навакольнага асяроддзя і ўстойлівага выкарыстання прыродных рэсурсаў" на 2016—2020 гады.

ЯК СПРАВЫ, ДЫЯСПАРА?

Знайшлі свой непаўторны стыль

"Свята бульбы" адзначылі ў латышскім Екабпілсе

Беларускае таварыства "Спатканне" ў Екабпілсе ўпершыню наладзіла "Свята бульбы", у якім паўдзельнічалі і сябры з Даўгаўпілса, прадстаўнікі Цэнтра беларускай культуры і Культурна-асветніцкага таварыства "Уздым".

Старшыня беларускага таварыства "Спатканне" з Екабпілса Валянціна Дарашчонак адкрыла вечар вершам Рыгора Барадудзіна "Чышчу бульбу". Запальныя песні мясцовага ансамбля "Завіруха" пра бульбу чаргаваліся з вельмі цікавымі аповедамі вядучай пра гісторыю з'яўлення гэтай гародніны на беларускай зямлі, пра яе смакавыя і лекавыя якасці, пра шматлікія стравы, якія можна зрабіць з гэтага выдатнага і карыснага прадукта.

А госці свята з вялікай цікавасцю ўдзельнічалі ў віктарынах і гульнях, разгадвалі загадкі, чыталі вершы, спявалі песні, танчылі. Кульмінацыяй вечарыны стала дэгустацыя шматлікіх страў, прыгатаваных з душой і любоўю ўмельнымі рукамі майстрых-гаспа-

На свяце можна было паспрабаваць беларускія стравы

дынь Екабпілса. І чаго там толькі ні было: бульба вараная, бульба смажаная, клёцкі, дранікі, бабка, калдуны, бульбянікі, цэпеліны — усяго не пералічыць! А да іх яшчэ і салаты, адным з кампанентаў у якіх абавязкова была бульба, і свежая гародніна, і хатняя каўбаса, і смачны хлеб, і пірагі

з ягадамі ды садавінай.

Сябры-беларусы з Даўгаўпілса, якія прыехалі да супляменнікаў у госці, са сцэны гожа павіншавалі арганізатараў і ўдзельнікаў з правадзеннем выдатнай імпрэзы, праспявалі песню "Мы вам жадаем". Дырэктар Цэнтра беларускай культуры Жанна

Раманоўская адзначыла крэатыўнасць такога мерапрыемства, прапанавала екабпілскім беларусам зрабіць "Свята бульбы" сваім брэндам і праводзіць яго штогод. "Беларусы Даўгаўпілса славяцца фестывалем "Беларускі кірмаш", Вентспілса — "Купаллем", у Дагдзе штогод ладзіцца беларускі "Фэст", — казала яна. А паэт, член Саюза пісьменнікаў Беларусі Станіслаў Валодзька, на вершы якога ансамбль "Завіруха" выканаў песню "Дранікі", вельмі пранікнёна ды эмацыяна прачытаў свой верш "Бульбакапанне".

Нагадаем, што сёлета екабпілская суполка "Спатканне" стала ініцыятарам агульналатвійскай акцыі "Беларускі ручнік". Яго пачалі вышываць пачаргова ўсе беларускія таварыствы да 100-годдзя Латвіі. А на "Ручніку пажаданняў" беларусы Даўгаўпілса сваім екабпілскім сябрам напісалі добрыя словы ў вершах, пажадаўшы зберагаць традыцыі, культуру беларусаў і ў песнях, і ў святах, і ў кухні!"

Марыя Памецька, Латвія, Даўгаўпілс—Екабпілс